

YOLDAŞLIK

Hazırlayan; Onur Yücel

Deürimci Cephe Eğitim dizisi -3

Devrimci Cephe Eğitim dizisi - 3

www.devrimcicephe.org
info@devrimcicephe.org

Bizim Aramızdaki İlişkiler; Yoldaşlık

Konuya önce yoldaş sözcüğünün açıklamasını yaparak başlayalım. Yoldaş nedir, kimlere yoldaş denir?

Yoldaş aynı yolda yürüyen, belli bir stratejik çizgi doğrultusunda aynı amaç için mücadele eden insanlara deniyor. Kendi özelimizde de yoldaş derken aynı amaç doğrultusunda birlikte mücadele ettiğimiz insanları, aynı stratejiyle devrimci savaş üstlendiğimiz arkadaşlarımızı kastetmiş bulunuyoruz.

Yoldaş sözcüğüyle, birlikte mücadele ettiğimiz insanları, dava arkadaşlarımızı kastettiğimize göre, bu insanlarla ortak olduğumuz, paylaştığımız göre, ortak bir amaç ve onun için mücadele var, bu amaç ve mücadelede somutlanan dayanışma, işbirliği, ortak bir ruh ve coşku var.

Bizler kapitalist düzeni yıkmayı ve sosyalist sistemi kurmayı hedefliyoruz. M-L'lerin sorunu sadece kendi ülkesinde sosyalizmi kurmak ile sınırlı değildir. sosyalizmi bütün dünyada inşa ettikten sonra, sınıfsız ve sömürsüz komünist sistemi yaratmak amaçlarımızın içindedir. Bu nedenle yoldaşlık ilişkilerini nihaiyi amaçlarımızın gerçekleşmesine kadarki bütün tarihsel kesitte ve stratejik yönelimlere ortak bakış açısına sahip olmak şeklinde algılamalıyız.

Bu büyük amaçlar için yola çıkmış ve bunu gerçekleştirmek için mücadeleyi göze almış insanlar arasındaki bağlarda çok güçlü ve sağlam ilişkisi olmak durundadır.

Sozunu ettiğimiz guclu ve sağlam bağları yaratmanın yolu mücadele döneminin sıkça tartışılan konularındadır. Burada bu tartışmalara zemin sunmak istiyoruz.

Yoldaşlık ilişkilerinin temeli

Yoldaşlık ilişkileri kaynağını öncelikle ideolojik-politik, örgütsel birlik temeli üzerinde yükselen ilişkilerden alır. Yani yoldaşlık ilişkileri, aynı dünya görüşüne sahip, ortak amaçları olan ve bu amaçlarını gerçekleştirmek için bir araya gelmiş, birlikte mücadele eden devrimciler arasında oluşabilir.

Yoldaşlık ilişkileri ideolojik-politik, örgütsel birlik üzerine yükselen, kaynağını bunlarda alan ilişkiler olmakla birlikte, gerçek anlamda yoldaşlık ilişkilerinden söz edebilmek için salt bunlar yeterli değildir. Bunların yanında, bir mücadele birliğini ve mücadele içinde oluşmuş ortak davranış birliğini sosyalist kültür, etik şekillenmesinin olması gerekir. Bu tür bir davranış birliği sosyalist şekillenme olmadan yoldaşlık ilişkilerinden söz etmek doğru olmaz.

Öyleyse yoldaşlık ilişkileri; ideolojik-politik, örgütsel birlik temeli üzerinde yükselen ve devrimci mücadele içinde oluşmuş, şekillenmiş, ortak bir ruh ve coşku ile kendini canlı pratik içerisinde soyutlayan sosyalist ilişkilerdir diyebiliriz.

Masa başında kurulmuş bir çok parti ve örgüt, kendi içerisinde sözde ideolojik-politik örgütsel birliğe sahip yapılardır. Ancak eğer devrimci mücadele içinde oluşmuş bir ruhsal şekillenme ve davranış bütünlüğü yoksa ideolojik birlikten ne kadar çok söz edilirse edilsin bu tür yapılar içerisindeki insanlar arasındaki ilişkiler yoldaşlık ilişkileri değildir. Gerçek anlamda yoldaşlık ilişkilerini yaratabilmesi, devrimci mücadele içinde oluşmuş bir sosyalist şekillenmenin, Leninist örgütsel ilişkilerin yaratılmasında geçer.

Yoldaşlık ilişkileri-ideolojik politik örgütsel birliğe dayanan ilişkilerdir

Yoldaşlık ilişkileri dediğimiz güçlü bağlarını nasıl yaratacaktır. Kendini ne tür şeylerde somutlanacaktır? İnsanlar arasında ne tür ilişki ve bağlar olduğu zaman, gerçek anlamda yoldaşlık ilişkileri olacaktır?

Bu soru en genelde şöyle cevaplanabilir: Örgüt içerisinde, insanlar arasında karşılıklı güven, samimiyet, dayanışma, kolektiflik, paylaşma, özveri, olguları yaşam bulduğunda, sözünü ettığımız anlamda yoldaşlık ilişkileri yaratılmış olur. Yani Yoldaşlık ilişkilerinin temeli ideolojik-politik, örgütsel birlik ve bunun üzerinde şekillenen mücadele birliğidir. Aynı şekilde, siyasi çizgiye güvenen, sağlam bir ideolojik birliğin olmadığı yerde de yoldaşlık ilişkilerinin sağlıklı olabileceğini söylemek zordur. Bu gibi durumlarda küçük hesaplar siyaset adına (oportünizm sıkça görüldüğü gibi) entrika ve ayak oyunları, dün yoldaş denilenin bir günde hain ilan edilmesi gibi talihsiz olaylar gündemden eksilmez. Ayrıca, örgütün genelde sürdürdüğü mücadelenin biçimi, kişinin düzenle olan bağlarının zayıflığı, yada güçlülüğü de, doğrudan doğruya yoldaşlık ilişkilerine yansır ve onu etkiler.

Yoldaşlık ilişkileri bu olgularda somutlaştığına göre, bunlar üzerinde daha geniş olarak duralım ve bunları biraz açalım.

Yoldaşlık ilişkilerinin dayandığı siyasal güven, hareket ve önderlik mekanizmalarına güven, birlikte çalışan yoldaşlara güven ve kitleye güvende ifadesini bulur.

Bu güven ideolojik, politik, örgütsel birlikte ifadesini bulan, dünyayı aynı şekilde anlama, yorumlama, onu değiştirmek için ortak bir irade ve örgütlülüğe sahip olmaktan kaynağını alır.

Siyasal güvene dayanmayan ilişkiler, ne kadar ayrıntılı kurallar ve mükemmel tüzüklere sahip olursa olsun, örgütsel ilişkileri olumlu, sağlıklı

bir yer götürmeyecek, bu tür bir hareket sürekli bölünme, parçalamadan, komplolardan, hizipleşmelerden kurtulamayacaktır. Doğal olarak, bu tür bir hareketin uzun bir süre yaşaması ve mücadeleyi sürdürüp pekiştirmesi mümkün olmayacaktır. Ayrıca güvenin bir maddi gereklilik üzerinde yükselmesi gerekir. Mutlak bir güvenin olmayacağı gibi, çevremize karşı duyarlı olmayı, çevremizdeki yoldaşların hatalarına, mücadele içindeki yerlerinde göz önünde bulundurarak devrimci uyanıklılığımızı elden bırakmamalıyız. Bu durum güven duygusu zedelemeyi değil, sağlam zemin üzerinde gelişmesini sağlamaya yöneliktir.

Yoldaşlık ilişkileri sağlam bir disipline ve kolektiviteye dayanır...

Bir devrimci örgütün ilişkilerinde disiplin, çok önemli bir olgudur ve üzerinde ciddiyetle durulması gerekir. Disiplinin olmadığı yerde anarşi, başıbozukluk ve kaos kaçınılmazdır. Bu durum o örgütün mücadeleyi yürütmesinin önünde engeldir.

Örgüt ilişkileri içerisinde olduğu gibi, yoldaşlık ilişkileri açısından da, disiplin olayı, onların devrimciliklerinin belirleyici özelliklerinden biridir. Devrimci, dünyayı değiştirmeye, kapitalist düzeni yıkıp, yeni bir toplumsal düzeni kurmaya çalışan insandır. Bu ise sağlam bir iç disiplin, güçlü bir irade olmadan, kendini olayların akışına kaptırıp koyuvermekle başarılabilir bir iş değildir. O açıdan, bir devrimcide, disiplin, devrimciliğin belirleyici unsurlarından birisidir. Ancak bu nitelikleri kendisinde bulunduran insanların sürdürdükleri ilişkinin yoldaşlık ilişkisi olabileceğinden bahsedilebilir. Yoksa laçka, kendiliğinden, disiplinden uzak örgütsel ilişkilerin yoldaşça ilişki olduğunu söylemek zordur.

Yine bir devrimci hareket içindeki unsurlar güçlü bir birliktelik kolektivizm ruhuna sahip olmalıdır. Ortak yaratıcılığın, birikimin paylaşılması temelinde sorunların beraberce çözümünün ve üretimin bütün unsurlarının yetenek, birikim ve enerjilerinin ortak bir kanala akıtılıp mücadelenin yükseltilebilmesinin temel koşulu kolektivizm ruhuna sahip

olabilmekten geçmektedir.

Bu iki özelliğin bir arada ve birbirini tamamlar tarzda uyum içinde varlığını sürdürdüğü bir hareket, kendi içerisinde her türlü liberalizmden, sekterlikten, ahbap çavuşluktan vb. Kurtulup sosyalizm amacını her gecen gün bir adım daha ileriye götürecektir. Mücadeleyi her gecen gün biraz daha yükseltmeye çalışan İnsanların disiplinli, sıcak dayanışma ve paylaşmaya dayanan ilişkileri, yoldaşça ilişkileri haline gelecektir.

Yoldaşlık ilişkileri yakın bir duygudaşlık, etkin bir kaynaşma ve bütünleşmedir...

Konunun girişinde de belirttiğimiz gibi, yoldaşlık ilişkileri, aynı hareket içindeki insanların ideolojik örgütsel, siyasal, sosyal tüm ilişkilerini kapsar. Yani yoldaşlık ilişkileri deyince akla sadece örgütsel ilişkiler yâda sadece belirli faaliyetlerin yürütülmesine ilişkin siyasal ilişkiler gelmemelidir. Yoldaşlık ilişkileri deyince akla bir hareket içindeki insanların tüm ilişkileri gelmelidir. Bir örgüt içerisinde insanlar arasında sağlam, sıcak ve güçlü bağların yaratılabilmesi açısından örgütsel ve siyasal ilişkiler dışında sosyal ilişkilerinde büyük önemi vardır. Aynı dünya görüşünü paylaşan ve aynı amaçlar için mücadele eden ve mücadele içerisinde birçok zorluklara katlanan, fedakârlıkta bulunan insanlar birbirlerine sıcak duygu bağlarıyla bağlanıp, birbirleriyle kaynaşıp bütünleşecektir. Bu, eşyanın doğası gereğidir. Ancak bu noktada bizlerin üzerine düşen görev, bu bağları güçlendirmek için bilinçli ve iradi bir çabanın sarf edilmesi gerektiğidir. Örgütü, yoldaşlarımızı her şeyin üzerinde tutmak onları asli bir parçamız olarak görmek, her türlü sorunumuzu, tasamızı, sevincimizi, duygusal ve ailevi sorunumuzu yoldaşlarımızla paylaşabilmek ve aynı şekilde, onların sorunlarına ortak olabilmek gerekir. Acıları ortak göğüsleyebilmek, zafer anlarında aynı haz ve coşkuyu duyabilmek gerekir. Her şeyden önemlisi de, günlük yaşantı dahil yaşamın her alanında “ben” değil, “biz” diyebilmek gerekir.

Tüm bunları yapabilmek devrimci bir görevdir. Çünkü bunlar gerek devrimci niteliğimizin de gelişip güçlenmesi, gerek hareketin daha sağlam temellere oturabilmesi için çok önemli şeylerdir.

Yoldaşlık ilişkileri sosyalizme sarsılmaz inancın ve örgüt ruhuna sahip olmaktır...

Gerçek anlamda, yoldaşlık ilişkileri, sosyalizm davasına sarsılmaz inanca bağlı, örgüt ruhuna sahip insanlar arasında kurulabilir. ML'e bağlılık ve örgüt ruhuna sahip olmakla yoldaşlık ilişkileri arasında kopmaz bir bağ vardır. Bu yönüyle, hareketin üyeleri olarak aramızda güçlü yoldaşlık bağlarının oluşmasını istiyorsak, kendimizi değerlendirmemiz ve bu yönde var olan eksikliklerimizi gidermemiz gerekir. Bunun yolunda mücadeleye daha sıkı sarılmakta ve sürekli kendimizi geliştirmeye çalışmaktan geçer. Mücadeleye daha sıkı sarılmak hareketle, yoldaşlarla, bağları daha sıklaştırıp güçlendirecektir.

Sorumluk, duyarlık bir devrimci açısından vazgeçilmez niteliklerdir. Zaten bir sosyalist, her şeyden önce bu niteliklere sahip olduğu için devrimcidir.

Sorumluk sahibi ve duyarlı devrimci memur anlayışına kapılmayan, kendine statüler, sınırlar çizmeden mücadele içinde sorunlara sahip çıkan, güçlükleri omuzlayabilen insandır.

Sorumluk sahibi devrimci her şeyi hareketten, yoldaşlardan beklemez. Hareketin, yoldaşlarının sorunlarını kendi sorunları bilir. Bu sorunlara kendi sorunları gibi sahip çıkar.

Böyle davranıldığında yoldaşlar arasındaki güven, samimiyet, yakınlık artar. İlişkiler yoldaşça ilişkiler haline gelir. Aksi durumda, pasif, edilgen, duyarsız, sorumluluk duygusundan uzak insanlar bir birlerine güven vermezler. Birbirlerinin ve hareketin sorunlarını paylaşıp ortak çözüm yolları bulmazlar ve bu tür insanlar arasında yoldaşlık ilişkilerinden bahsedebilmek oldukça zordur.

Yoldaşlık ilişkileri örgütü birinci plana alır.

Yoldaşlık ilişkilerinde, bu günden yarına sosyalist toplumu yaratma perspektifiyle hareket etmeliyiz. Kuracağımız toplumun insan ilişkilerini bu günden kendi aramızda yaratmak, yaşatmak zorundayız. Bu zorunluluk bizlere örgüt ve mücadeleye sahip çıkma, yakınlık, samimiyet, sıcaklık, kendi yoldaşlarını düşmana ve küçük-burjuva akımlara karşı savunma, devrimci mücadelenin bizlere verdiği sorumluluklar içinde yer alır.

Örgüt ilişkileri, üyelerin bir biriyle dayanışma içinde oldukları, yaşamlarını daha iyi ve daha güzel hale getirmeye çalıştıkları bir ilişkiler toplamıdır. Karşılıklı işbirliği, dayanışma ve desteğin temel alındığı bir topluluk örgütsel görevler yerine getirir.

Bu sorunu salt destek, dayanışma, işbirliği açısından değil, hareketin çıkarlarının korunması veya hareket için genel yaşam, ilişki vb. Açısından da değerlendirmeliyiz. Yani örgüt bizler açısından birincil planda yer alır. İnsanlığa ve ülkemiz halklarına ilişkin mücadelemizi örgütlemesi itibarıyla, örgüt belirleyicidir. Kişisel yeteneklerimiz ve yoldaşlık ilişkilerimiz örgütün içinde anlam bulur.

Leninist bakışta örgüt birincil planda yer alır. İdeolojisini ve örgütünü ikinci plana atarak, kendisini belirleyici noktaya oturtan bir “devrimci” nin kalıcılığı yoktur. Kişisel olarak kendimize ait hiç bir şeyimiz olmayacaktır. Bireysel varlığımızın mücadelenin varlığı ile bütünleşmiş gördüğümüzde, önümüzde oluşturulan bütün engelleri, aşmak kolaydır. Bunu başara bilmek belirli bir süreç alır. Mücadeleyle bütünleşmediğimiz takdirde dövüşmek istemeyen boksörlere benzeriz. Devrim sınıflar kavgasıdır. Bir ML olarak, bu kavgada işçi sınıfının içindeyiz, tarafız. “Devrim için savaşmaya sosyalist denmez” sözünü Che’den, Mahir’lerden aldık. Gereklerini yerine getirmek zorundayız.

Yoldaşlık ilişkileri önyargıdan, kuşkuculuktan uzak, açık, samimi ilişkilerdir...

Örgütsel ilişkilerde önyargılı, kuşkucu “acaba”cı yaklaşım tehlikeli bir zaftır. Gerek birlikte olduğu yoldaşlarla, gerek örgütle ilişkilerde, kendine yönelik sübjektif niyetler arayan bir mantık, eninde sonunda kendisini mücadelenin ve örgütün dışında bulur.

Yine aynı şekilde, kişinin kendisinin de başkaları ve hareket hakkında aynı yaklaşımlar içinde olması; insanlara kuşkucu, güvensiz, önyargılı yaklaşması, hareketle ilgili her hangi bir sorunda, her hangi bir gelişmede, anlatılanları dışında sürekli farklı şeyler araması vb. Yaklaşımlar yoldaşlık ve örgüt iliksileriyle kesinlikle uyuşmayacak, yoldaşlık ilişkilerini ortada kaldıracak yaklaşımlardır. Ancak kafasındaki her şeyi açıklıkla ortaya koyan, varsa çelişkilerin üzerine giden bir anlayış örgütsel ilişkilerine dönüştürebilir.

Devrimci mücadelede görev alan herkes, kişisel-örgütsel ilişkilere eleştirel gözle bakarken, bilimsel temellere dayanan bir yaklaşım da olmalıdır. Bilimsel olması ve art niyet taşımaması koşulu ile kuşkuculuk, mücadeleyi, yoldaşlığı geliştirmektir.

Bir hareket içerisindeki insanlar arasında ayırım olmaz. Bizimle aynı düşünceleri paylasan ve aynı amaçlar için mücadele eden insanların hepsi yoldaşımızdır. Hepsine, aynı duygu ve davranışlarla yaklaşmak gerekir.

Birlikte çalıştığımız, aynı bölgeden-birimden olduğumuz, daha önce tanıdığımız ya da hali, tavırları bize daha yakın, sempatik gelen insanlarla daha iyi ilişkiler içerisinde olup onlara karşı yoldaşlık ilişkilerinin gereklerine uygun davranmak, onların dışındaki insanlara karşı ise farklı davranmak hiç bir zaman savunulamayacak bir davranıştır.

Bu konuda adam sendecilik, sosyal ilişkilerde sadece kendi kafasına yatan, kendiden uygun gelen inanlarla iyi ilişkiler içerisinde olup, diğer insanlara farklı davranmak vb. Sıkça görülen örneklerdir. Bu tür davranışlar mücadele içindeki kimi unsurların kaybedilmesine yol açabildiği gibi, en iyimser ifade ile söylersek, devrimcilikten soğumalarına, politik gelişmelerinin durmasına neden olur. Sıcak, samimi ilişkiler bir yanıyla insan kazanmanın, geliştirmenin de önemli bir aracıdır. Aksi yaklaşımlar insan-

lar arasındaki kolektiveyi, ortak ruh ve devrimci coşkunun yaratılmasını ortadan kaldıran, yoldaşlık ilişkileriyle bağdaşması mümkün olmayan işçilerdir. İnsanlar karşı soğuk, mesafeli yaklaşımlar yoldaşlık ilişkileriyle bağdaşmaz.

Her devrimci çevresine sıcak, samimi, yoldaşça, ilişkilerin yaratılmasını da sorumludur. Bu hepimiz açısından devrimci bir görevdir.

Bir kişinin “benim kişiliğim böyle” diyerek çevresindeki insanlara soğuk, mesafeli davranması, insanlar arasında sıcak, samimi ilişkilerin yaratılması için çaba sarf etmemesi kabul edilemez. Her şeyi kendi merkezinde değerlendirmek bireyciliktir. Bu nedenle bu tür yaklaşımlar bir devrimci hareket içerisinde ki yoldaşlar arasında olması gereken sıcak, samimi, dostça ilişkilerin önünde engeldir ve savunulamaz. İnsanlar kişilik farklılıklarını gösterebilir, ancak bilinçli hareket eden insanlar doğru olan ve yapılması gereken şeyin kişilik özelliklerini ileri sürerek yapmaktan geri durmazlar. Kendimizi mücadeleye uyarlamak, mücadele ile bütünleşmeliyiz.

Feodal ilişkiler yoldaşlık ilişkilerinin düşmanıdır...

Bir devrimci örgüt içerisinde kişisel sorunlar, çelişkilere, zaafalara ilişkin dert ortaklığına dayanan ya da hemşerilik eski arkadaşlık vb. temelinde kurulmuş olup insanlara bir şey vermeyen kişiler vardır. Mücadeleye bir şey katmayan feodal ahbap çavuş ilişkileri yoldaşlık ilişkilerinin gelişimine sekte vuran ilişkilerdir. Bu tür ilişkiler içerisinde bulunan insanlar, birbirinin desteğiyle ortak zaafların, olumsuzluklarını sürdürmeye, yaşatmaya çalışacaklardır. Bu zaaf ve olumsuzlukların gidermek için gündeme getirilen girişimlere karşı koyacaklar, feodal ilişkililerle zaman öldürerek kendine daha yararı olabilecek, mücadelenin ve kendilerinin gelişimine hizmet eden ilişkilere girmekten uzak duracaklardır. Bu şekilde, hareketle ilişki içerisinde çözülmesi sorunlar ahbap çavuş ilişkileri içinde çözme

yoluna gidilecek, hiyerarşik yapısı yadsınıp bu yapı dışın yönelecektir ki de bu da kişiye ve örgüte zarar verecektir. O açıdan görüldüğü yerde bu ilişkilerin üzerine gidilmeli, bunların ortadan kaldırılması için çaba sarf edilmelidir. Bu anlamda, ilişkilerde feodal statüleri aşmak, siyasal-örgütsel ilişkilere yönelmek gerekmektedir. Feodal ilişkiler aynı zamanda örgütsel disiplin ve kolektifliğin de zaafa uğrattıklarından, bu yaklaşımın terk edilmesi disiplin açısından da ayrı bir önem taşır.

Devrimci örgüt açısından iç ilişkilerde her türlü olumsuzluğu aşmanın en önemli silahı, her zaman, eleştiri-özeleştiri mekanizmasıdır.

Her örgüt içerisindeki ilişkilerin yoldaşlık temelinde olabilmesi tek başına tüzüklerle, programlarla, ayrıntılı kurallar belirlemekle olacak şey değildir. Ayrıca bir hareket içerisindeki ilişkilerin tümü, mücadele içerisinde ortaya çıkan, deneyimler ispatlanmış kuralların toplamıdır. Leninist örgütler, diğer ülkelerde ki yoldaşlarının deneyimlerinden de yararlanarak, örgütsel ilişkileri ifade eden hukukun, yani tüzüğe çıkarır ve uygularlar. Sosyalist hukuka yaslanmayan örgütsel ilişkiler, dejenere edilmeye, hırpalanmaya açıktır. Yoldaşlık ilişkileri yukarıda belirttiğimiz gibi, ideolojik-politik, örgütsel birlikten kaynağını alan ve bu temel üzerinde yükselmiş, mücadele birliği içerisinde oluşmuş ruhsal şekillenmeyle, bu mücadele içinde oluşmuş devrimci anlayışla vücut bulur, somutluk kazanır. Yani bu ilişkiler, mücadelenin ve yaşamın canlı pratiği içerisinde ifadesini bulur.

Bu şekilde oluşan yoldaşlık ilişkilerinin sürdürülmesi, geliştirilmesi ve bu ilişkilerin önüne çıkan, bunların gelişimini sekteye uğratan şeylere karşı, eleştiri-özeleştiri yöntemine başvurmalıyız. İlişkilerin olumlu ve istenen biçimde olması için bu silahın etkin bir şekilde kullanılması bu konuda liberalizme ya da sekterliğe düşmeden, yerinde ve zamanında müdahaleler gerekir. Örgütsel işlevište, aşağıdan yukarıya, yukardan aşağıya eleştiri-özeleştiri mekanizması etkin bir şekilde işletilmelidir. Bu konuda, genelde ortaya çıkan yanlış ve zayıf anlayışlarla mücadele ederek, ilişkilerin olumlu biçimde gelişmesi için sürekli ve sistemli caba sarf ederek, aramızda yoldaşça ilişkileri egemen kılmak zorundayız...

Eğer bunlar yapılmasa, hareketin gelişmesi, güçlenmesi ve mücadeleden ileriye götürülmesi mümkün olmayacaktır. Çünkü hareketin ve mücadelenin gelişiminde yoldaşlık ilişkilerinin belirleyici bir önemi vardır.

Yoldaşlık ilişkilerinde kadın, erkek ayrımı yapılmamalıdır...

Devrimci bir hareketin kadın ve erkeklerden oluşan üyelerinin kendi aralarındaki ilişkilerde (toplumdaki genel durumun yansıması olarak) cinsel farklılıklara göre tavır belirlemeleri de yoldaşlık ilişkileriyle bağdaşmaz. Özellikle kadınları sürekli dışlamak ya da zayıf, korunmaya muhtaç olarak değerlendirmek biçiminde gündeme gelen bu erkek egemen yaklaşım, hareketin kadın üyelerinin gelişimi önündeki en önemli engellerden birini oluşturmaktadır. Hareketin kadın-erkek üyelerden oluştuğunu unutmadan ve kadın yoldaşların da erkek yoldaşların yapabildikleri her işi yapabileceklerini inanarak, ona uygun yoldaşça ilişkiler geliştirmelidir. Gerek örgütsel ilişkilerin sürdürmesinde, gerekse günlük ilişkilerde kadın ve erkeklerin arasındaki ilişkilerin yoldaşça olması, hareketin sağlam zemin üzerinde, sosyalist toplumun insan ilişkilerini de bağrında taşıdığını gösterir. Aksi durum, burjuva küçük burjuva geleneklerin devrimci saflardaki etkinliğini kazanmasının ve mücadeleye katmasının onu, bizzat o hareket içindeki kadın ve erkeklerden tıkanır. Örgütsel ilişkilerde ulus, dil, sınıfsal köken vb, ayrımı yapılmayacağı gibi kadın erkek ayrımı da hiç bir şekilde söz konusu olamaz. Bunun tam aksine, on binlerce yıldan bu yana, kadınların ikinci planda tutulmasından dolayı, kadınların toplumdaki ikincil yerlerinin yok edebilmek için kadın yoldaşlara fırsat sunulmalıdır. Kadınlarının yeteneklerini ve devrimci potansiyellerini, mücadeleye sevk eden örgütlerin gelişim hızı daha yüksektir. Kadınların örgütlenme şansı daha büyüktür. Kadınların kurtuluşu, erkeklerin urunu olamaz; kadınlar kendilerinin gerçek kurtuluşlarını mücadeleye kazanmalıdır. Bu nedenle, yoldaşlık ilişkilerinde cinsiyet ayrımı yapmak mücadeleye darbe vurmaktır.

Sonuç olarak;

Biz devrimciyiz; kapitalist düzenin yıkılması, yerine, sosyalist bir toplum, yeni bir düzen kurulması, yeni bir insan yaratılması için mücadele ediyoruz.

İçinde yasadığımız kapitalist toplum, emeği meta, insanı nesne haline getirmiş, insanı insana yabancılaştırmıştır. Bu toplumda her Şey parayla alınıp satılır, her Şey metadır. İnsan ilişkilerinin temelinde de bu meta ilişkileri belirler. Bizim uğrunda mücadele ettiğimiz, kurmayı hedeflediğimiz sosyalist toplum ise insana toplumsal ve insani özünü yeniden kazandıracak ve insanın nesne olmaktan çıkarıp tekrar insan haline gelmesini sağlayacaktır. Ve o zaman, insanlar arasındaki ilişkileri maddi çıkarlar değil, insanın toplumsal ve insani özüne uygun manevi değerler belirleyecektir.

Bu ilişkileri yaratmak için mücadele eden insanlar olarak, devrimciler geleceğin bu ilişkilerini bugünden kendi aralarında yaratmazlarsa, geleceğin toplumuna ulaŐmak da mümkün değildir. Çünkü bu baŐarılmadıđı sürece, insan uğrunda mücadele ettiği değerlerin ve toplumun bilincine varmamış demektir. Bu bilinçten yoksun insanlar, sözünü ettiğimiz yeni toplum ve yeni değerler için mücadele gücünden de kendilerinde bulamazlar. Özellikle mücadelenin büyük zorluklar taŐıdıđı, bir dizi özveri ve fedakrlıklar gerektirdiği bizim gibi ülkelerin koŐullarında bu daha da önemlidir.

Tüm bunlar göz önünde bulundurulduğunda, yoldaşlık ilişkileri diye nitelendirdiğimiz ve uğruna mücadele ettiğimiz geleceğin toplumunun ilişkilerini bağrında taŐıyan ilişkileri bugünden kendi aramızda oluŐturmak, bu ilişkileri yaratmak ve geliŐtirmek, bu konuda var olan eksiklerimizi gidermek için yoğun caba sarf etmek bizi, uğrunda mücadele ettiğimiz sosyalist topluma ulaŐtırmanın temel koşulu olan yoldaşlık ilişkilerini sağlam temellere oturtmak, başta gelen devrimci görevlerimizden biri olmalıdır.

Konuyu toparlarken bazı vurguları yapmakta yarar var...

Büyük ideallerin insanlarıyız. İdeallerimizi gerçekleştirmek için bir aradayız. Aramızda hiçbir çıkar ilişkisi yok. Hiç kimse bizi bir arada kalmaya zorlamıyor. Gönüllüüz. Devrimi gerçekleştirmek, sosyalist toplumu inşa etmek, insanın insanlaşması sürecini hızlandırmak için birlikteyiz. Bizim birlikteliğimizin tüm diğer toplumsal ilişkilerden bir farkı, bir başka anlamı, bir başka içeriği, daha doğrusu bir yüceliği var. Uğruna mücadele ettiğimiz dünya için birlikte acılara, sıkıntılara, zorluklara katlanıyor, karşı koyuyor, bedeller ödüyoruz.

Günlük yaşamımızda, sohbet ve tartışmalarımızda herkes aramızdaki ilişkinin tanımını yaparken, yukarıda söylenenlerden farklı şeyler söylemeyecektir. Ama gerçekten yaşamımızda, bir bütün olarak ilişkilerimizde söylediklerimize uygun davranıyor muyuz? Davranmıyorsak neden davranmıyoruz? Amaçlarımızdan mı uzaklaşıyoruz? Giderek emeğimize mi yabancılaşıyoruz? Bir yerlerde yanlışlar yapıyoruz...

Ama nerede? Ama neden? Devrimci mücadelede görevlerimizi sorumluluklarımızı yerine getirirken, yetkilerimizi kullanırken ölçütümüzü neye göre belirliyoruz? Elbette ki devrim için yola çıkmış bir örgütte görevler ve sorumluluklar vardır. Dolayısıyla görev bölüşümü bir sonuçtur.

Ancak görev ve sorumluluklar, yetkilerin paylaşımı değildir. Görev ve sorumluluklar, bir örgütte ilişkilerin merkezi bir şekilde düzenlenmesi ihtiyacının zorunlu bir sonucudur. Ancak bizim aramızdaki ilişkiler her şeyden önce yoldaşlık ilişkisidir. Bu ilişkide insan sevgisi vardır. Bu ilişkide vefa vardır. Bu ilişkide yoldaşlarına karşı derin ve içten bağlılık vardır. Bu ilişkide emeğe saygı vardır. Bu ilişkide alçak gönüllülük vardır.

Öncelikle unutmamalıyız ki her şeyden önce insanız. Düşüncelerimizle, öğrenme ve öğretme yeteneklerimizle, hatalarımızla, zaaflarımızla, alışkanlıklarımızla, yetersizliklerimizle, yeteneklerimizle insanız. Birbirimize karşı sorumluluklarımız var.

İlişkilerimizde bu sorumluluklarımızı ne kadar yerine getiriyoruz? Bir-birimize yeterince emek veriyor muyuz? Öğretiyor muyuz? Öğretirken öğreniyor muyuz? İlişkilerimizi ast-üst ilişkisi olarak mı görüyoruz? Yoksa yoldaşlık ilişkisi olarak mı değerlendiriyoruz?

Yoldaşlık ilişkisinde arkadaşına tepeden bakma yoktur. Arkadaşının yanlışlarını, hatalarını arkadaşına karşı kullanma yoktur. Yoldaşlık ilişkilerinde arkadaşlarına emek vermek vardır. Emek anlatmaktır, emek yol ve yöntem sunmaktır, emek bıkmadan usanmadan ısrarla arkadaşının devrimcileşmesini sağlamaya yönelik çabadır. Yoldaşlık ilişkisinde bu çaba sadece karşısındakine öğretmek değil; aynı zamanda öğrenmektir. İlişkilerimizde kendimizi asla bir öğretmen olarak görmemeliyiz. Öğrettiğimiz kadar öğrenmeye de ihtiyacımız olduğunu unutmamalıyız. Öğrettiğimiz yoldaşlarımızdan da öğreneceklerimiz olduğunu bilmeliyiz. Dolayısıyla öğrenmeye hazır ve açık olmayan bir devrimcinin, aslında öğretecek durumu olmadığını görebilmeliyiz.

Örgütsel ilişkilerde konumumuz ve yerimiz ne olursa olsun, sorumluluklarımızla değil de yetkilerimizle hareket ediyorsak, bilelim ki ilişkilerimizde yıkıcılık başlıyordur ve eğer yetkilerimiz sorumluluklarımızın önüne geçiyorsa, burada bırakalım yoldaşlığı, insani ilişkiden uzaklaşıyoruz demektir. Kendimize ve yoldaşlarımıza haksızlık yapmak istemiyorsak, yoldaşlık ilişkilerini gerçek anlam ve işlevine kavuşturmak için yoğun bir çaba içinde olmalıyız.

Sosyalist ülkelerin bir bir yıkılmasının, dünya ve ülkemiz devrimci hareketi üzerinde de önemli yansımaları oldu. Yaşanılan yenilgi, örgütlerin ve devrimcilerin savrulmalarını da beraberinde getirdi. Sosyalist değerler unutulup gözden düşerken, kapitalizmin içi boş, yoz “değerleri” prestij kazandı! Toplum, kapitalizmin bu “yükselen değerler” bombardımanı altında yeniden şekillenirken, sosyalistler de bu bilinç çarpılmasından payını aldı. Hemen tüm değerler gibi yoldaşlık kavramı da dejenere edilerek içi boşaltıldı. Özellikle ülke bazında devrimci hareketlerin yaşadıkları yenilgi dönemlerinde, bu savrulmanın en uç boyutu yaşandı. Daha düne kadar birlikte ölüme gittiği, birlikte direndiği, birlikte savaştığı, her türlü

acıyı ve sevinci birlikte yaşadığı insanlara, “örgütün birliği”, “örgütün geleceği” adına en aşağılık saldırılarda bulunanlar, bu dejenerasyondan en fazla payını alanlardı. Fakat sadece kendilerini çürütmekle kalmadılar, yoldaşlık kavramını da dejenere ettiler bu tavırlarıyla. Kapitalizmin içi boşaltılmış “dostluk”, “arkadaşlık”, “ahbaplık” kavramları yükselen değerler olurken, “yoldaşlık” ilişkisine inançsızlık, güvensizlik yaygınlaştı. Tüm bu içi boşaltılan değerlerimizin yeniden daha güçlü bir şekilde gerçek anlamına kavuşturulması da yine bizlerin görevleri arasındadır. Yeniden inşa süreci dediğimiz bu süreç, devrimci bir örgütle birlikte tüm ilişkilerimizin yeniden inşasıdır.

Yoldaşlık ilişkilerimizi de gözden geçirerek, yerli yerine oturturken, hareket noktamızın insan olduğunu unutmamalıyız. Popülizmin bir kültür haline geldiği günümüzde, yoldaşlık ilişkilerini daha bir önemsemeliyiz ve yoldaşlık ilişkilerinin önüne geçecek her türlü alışkanlıklara, davranış biçimlerine karşı mücadele etmeliyiz. Kendimizden başlayarak, yoldaşlık ilişkilerine ne kadar uygun davranıp, davranmadığımızı gözden geçirmeliyiz. Yani başımızdaki arkadaşlarımıza örnek olabilmeliyiz. Kısa vadede sonuç alamayabiliriz. Ama ısrarla doğruları savunduğumuz sürece, savunmakla kalmayıp uyguladığımız sürece, mutlaka karşılık bulacaktır.

Bir şeyler yitirdik; başta içtenliğimizi, sıcaklığımızı... Aynı yolda, aynı araçlarla birlikte yürüdüğümüz, birçok bedeller ödediğimiz arkadaşlarımıza yabancılaştık. Birlikte yürüyorduk, ama birlikte değildik. Aynı şeyleri savunur gibiydik, ama savunmuyorduk.

Emek diyorduk, emek kavramına yabancıydık. Yılların emeğine, bu emeği verenlere karşı hoyratça davranabiliyorduk. Ucuz, sıradan, basit değerlendirmeler yapabiliyorduk. Emek sürecinin şekillenmesinde ödenen bedeller, çekilen acılar, sıkıntılar bir çırpıda kafamızda bitiyordu.

Emek süreci erdemi de içinde barındıran, yoldaşına sabırla yaklaşmayı gerektiren bir kavramdır. Devrim mücadelesinde olağanüstü anlar, alt-üst oluşlar dönemi her zaman olmuştur. Örgütlenmede yıkımlar, dağılmalar yaşanmıştır. İnsanlar arasında birliktelik fikri zayıflamıştır. Bu tür anlar, devrim mücadelesinin, yoldaşlık ilişkilerinin bozulduğu, çürümenin

başladığı dönemlerdir. Bu dönemler kavrandığı, bilinçe çıkarıldığı noktada, bu bozulmaların önüne geçme iradesi de güçlü olur.

Bu anlar en fazla emek sürecinin işletilmesi gereken anlardır. İnsanların birbirine en fazla destek sunacağı, birlikte paylaşmayı, üretmeyi, direnmeyi, birlikteliği ön plana çıkaracakları, güçlenmeyi hedefleyecekleri bir dönemdir. Kolay dönemlerde yoldaşlık kavramı rahat telaffuz edilebilir. Ama asıl olarak zorlu dönemlerin aşılmasında, dağınıklıkta, bu sözün telaffuz edilmesi, gerçek anlam ve içeriğine kavuşur.

Yenilgilerimizi, acılarımızı birilerine veya bir döneme fatura edip, olumsuzlukların üzerinde tepinmek, kendimizi o olumsuzlukların içinde görmemek, bizi yoldaş yapmıyor. Ancak, birbirimize daha da yabancılaştırıyor.

Yoldaşlık ilişkilerimizde, yaşayan (hayatta olan) yoldaşlarımıza karşı sekter, yer yer eleştiri sınırlarını aşar tarzda yaklaşırken, mücadelede yitirdiğimiz yoldaşlarımızı saygıyla anmamızda, onların olumlu yanlarını hatırlamamızda, bilinçaltında ölümü kutsama, yüceltme yok mudur? Elbette ki yitirdiğimiz yoldaşlara saygılı olmak, onların anılarına bağlı kalmak sadece devrimci bir sorumluluk değil, aynı zamanda ahlaki bir görevdir de. Şehitlerimiz, geleceğimizi üzerinde şekillendireceğimiz manevi değerlerimizdir.

Ancak yanlış olan, çarpık olan, yoldaşlarımızla yan yana mücadele ederken, birlikte birçok acıyı göğüsler, birlikte bedel öderken gereken sorumluluğu duymayıp, onları yitirdiğimizde olumluluklarını, kattıkları değerleri hatırlamamızdır. Yanı başındaki yoldaşına, birlikte mücadele ettiği süreçte gereken değeri vermeyen, saygı göstermeyenlerin, onların şehit düşmesinden sonra onu yüceltmesinde ne kadar içtenlik vardır? Tarihimizde, yaşamlarında cezalı konuma düşürülmüş, hak ettiği görev ve sorumluluklardan daha geri görevlerde konumlandırılmış yoldaşlarımızın, şehit düşmelerinden sonra, yüceltildiğine tanık olduk. Bu anlayışın devrimcilikle de, yoldaşlık kavramıyla da, şehitlere saygıyla da ilgisi yoktu. Bu “politika”nın saflarımızda yarattığı çarpıklığın izlerini, daha sonra bolca farklı biçimlerde gördük.

Yaşanan süreçler bize yoldaşlık ilişkilerinin ne kadar zayıf ve yapay old-

uğunu kavradı mı gerçekten? Birbirimizi yiyip bitirmekten başka bir şey yaramayan, eleştiri ve tartışma adına sergilediğimiz yaklaşım tarzımızı sorgulama ihtiyacı duyuyor muyuz? Sırf uç yaklaşımlarımız sonucu birçok yoldaşımızın bizden ayrı düşmelerine neden olmadık mı? Bu noktada üzerimize düşen payı görebiliyor muyuz? Ya da her zaman ki gibi kişisel payımızı görmeyip “süreç” deyip geçiyor muyuz?

Her olumsuzluğun bizde derin izler bıraktığının, bizden ayrılan her yoldaşımızın içimizden bir şeyler koparıp gittiğinin farkında mıyız? Bir daha, yeniden aynı olumsuzlukları yaşamamak için anlamına uygun davranarak, yitirdiklerimizi kazanma çabası içinde miyiz?

Aramızdaki ilişkilerde, mücadele süreçlerinde geri adımlarımız, gelgitlerimiz olabilir, zaafa düşebilir, olumsuzluk yaşayabiliriz. Bunlar devrim mücadelesinde tüm insanlar için geçerli bir durumdur. Yoldaşlık, bu tür olumsuz anlarda, yoldaşına el uzatarak, güç vererek, destek sunarak onu bu olumsuz durumdan çıkarmaktır.

Yoldaşlık aynı zamanda birlikteliği yapıcı kılan bir kavramdır. Yapıcı olmaktan uzak, dışlayıcı tavır ve davranışlar devrimcilere ait olamaz. Yoldaşına karşı eleştiride ikna edici, eğitici, öğretici olmamak, bunu yıpratma hatta dedikodu düzeyine çıkarma anlayışına sahip olmak bizim değil, düzenin kültürüdür.

Sürecimizi, yoldaşlık ilişkilerimizin yeniden biçimlendiği tarzda değerlendiren, sorgulayan, olumsuz yanlarımızı ayıklayan bir yöntemle bakmalıyız.

Evet, büyük ideallerin insanlarıyız. Dünyanın en zor ve en onurlu işini yapıyoruz. Hiçbir şey kolay başarılmıyor. Hiçbir şey emek vermeden, yıpranmadan elde edilmiyor. Hiçbir şey bize bahşedilmiyor. Yitirdiklerimizi yeniden kazanmak bizim ellerimizdedir. Yeter ki bu çaba içerisinde olalım ve yeter ki çabalarımız yitirdiklerimizi kazanmaya yönelik olsun.

Çünkü birlikteliğimizin tam zamanı, yoldaşlığımızı adım adım örmenin tam zamanı, zorluklarımızı, engellerimizi kabullenerek aşmanın tam zamanı. Bunları söz olmaktan çıkaralım. Yaşamın tüm alanlarında mücadele ederken, yeteneklerimizle, çabalarımızla, içten ve sıcak dostluk-

larımızla, bir birimizi sahiplenerek, ete-kemiğe büründürelim.

Yoldaşlığımız yeni kültürün, yeni insanın temeli olsun. Evet, bunu başarmak zordur. Zoru başaralım. Çünkü dünyanın en güzel ilişkisini yaşamak, sevincini, hazzını duymak; emektir, bedeldir, sabır ve öğrenmektir. Bunu, başarmak için, geçmişin, yoldaşlığımızı çarpıtan, dejenere eden tüm olumsuzluklarına karşı mücadele edelim.

Başarmamak için hiçbir engel yok. Engel, devrimci kültürümüzde ortaya çıkan çarpıklıktır. Engel, bizlerin buna karşı mücadele etmeyişidir. Bu engelleri yıktıkça, görülecektir ki, mücadelede mesafe almış, yoldaşlığımızı güçlendirmişizdir.

